

KOZIOROŻEC

GWIAZDOZBIÓR POLSKIEJ PIOSENKI

23 grudnia

Opracowanie: Wojciech Dąbrowski www.spotkaniazpiosenka.org

FANNY GORDON

(prawdziwe nazwisko **Fajga Jofe**, ur. 23 grudnia 1904, Petersburg, zm. w 1991 roku, Leningrad), kompozytorka, debiutowała foxtrotem *Pod samowarem* (sł. **Andrzej Włast**, wyk. **Zula Pogorzelska** i **Tadeusz Olsza**, 1929), będącym parodią modnych rosyjskich i cygańskich romansów.

Współpracowała z teatrami rewiowymi *Morskie Oko*, *Wesołe Oko*, *Ananas*. Komponowała operetki i komedie muzyczne: *Yacht miłości* (libretto **Julian Krzewiński** wł. **Maszyński** i **Leopold Brodziński** wł. **Trzebuchowski**, prem. 21 października 1933 roku, teatr **8.30**), *Dziewczyna z Szanghaju* (1950), *Pod niebem Alabamy*, *Wojna i miłość*, dla dzieci *Kot i pingwin* (1965), także utwory symfoniczne (*Chińska fantazja*) i muzykę filmową (*Alarm*, 1934).

Skomponowała wiele popularnych przebojów: *Bal na Gnojnej* (*Bal u Starego Joska*, sł. **Julian Krzewiński** i **Leopold Brodziński**), *Czy pani chce być gwiazdą*, *Dlaczego mnie zdradziłaś* (sł. i wyk. **W. Budzyński**, rewia *Serce Warszawy*), tango *I tak mi ciebie żal* (sł. **Walery Jastrzębiec-Kozłowski**, wyk. **Stanisława Nowicka**, 1932), *Nostalgia*, *Ostatnia noc* i *Abdul Bej* (wszystkie sł. **Ludwik Szmaragd**), *Miłość cię zgubiła* (sł. **Tadeusz Stach**, pierwodruk: ilustrowany przegląd przebojów *Wesoły tydzień*, nr 1/1931), *Nietoperze* (sł. **Jan Brzechwa Szerzeń**) z rep. *Chóru Dana*, *Tango piratów* i tango *Skrwawione serce* (sł. **Walery Jastrzębiec – Rudnicki**, 1888-1962, aktor, literat, prawnik, dyrektor teatrów i kabaretów, po wojnie dyrektor generalny ZAiKS-u) z rep. **Stanisławy Nowickiej**.

Przez pewien czas mieszkała w Nowym Jorku, uczyła śpiewu w *Chicago Conservatory of Music*.

Po wojnie publikowała felietony, utwory satyryczne i sztuki teatralne: *Pożegnanie Andrejkino*, *Jeżeli wszyscy chcemy* (1966), *Stacja spełnionej nadziei* (1969), jednoaktówka *Mały kwiat* (1978), *Maska*.

BAL NA GNOJNEJ (U GRUBEGO JOSKA)

Muzyka: **Fanny Gordon**

słowa: **Julian Krzewiński & Leopold Brodziński**

1.

Nieprzespanej nocy znojnej
Jeszcze mam na ustach ślad,
U *Grubego Joska* na ulicy *Gnojnej*
Spotkał się ferajny kwiat.
Bez jedzenia i bez spania,
Byle byłoby co pić,
Kiedy na harmonii Feluś zaiwania,
Trzeba tańczyć, trzeba żyć.

Refren:

Harmonia na trzy czwarte z cicha rżnie,
Ferajna tańczy, wszystko z drogi,
Z szaconkiem, bo się może skończy źle,
Gdy na *Gnojnej* bawimy się.

2.

Kto zna Antka, czuje mojrę,
Ale jeden nie znał jej
I dlatego się naraził na dintojrę,
Skończył się z przyczyny tej.
Jak latarnie ciemno świecą,
Smętnie gwizdże nocny stróż,
A kat Maciejowski już pod szubienicą
Na Antosia czeka już.

Refren:

Harmonia na trzy czwarte z cicha łka,
Ferajna tańczy, ja nie tańczę,
Dlaczegoż bal na *Gnojnej* jak co dnia,
Gdy jednej pary dziś brak?

Piosenka *Bal na Gnojnej* (*Bal u Grubego Joska*) została wydana drukiem przez wydawnictwo **I. Rzepeckiego** w Warszawie (1935). Reprezentuje popularny przed wojną nurt warszawskich ballad podwórkowych i piosenek warszawskich przedmieść (*Czarna Mańka*, muz. **Ludwik Halpern**, sł. **Czesław Gumkowski**, pierwsze wykonanie **Karol Hanusz**, teatr *Miraż*, 1916, *Mańka*, muz. i sł. **Andy Kitschman**, ballada o *Felku Zdankiewiczu*, *Panna Franciszka*, 1928, kuplety starowarszawskie *W Saskim Ogrodzie*).

Autorzy tekstu, **Julian Krzewiński** (wł. **Maszyński**) i **Leopold Brodziński** (wł. **Trzebuchowski**), twórcy pierwszych polskich komedii muzycznych: *Yacht miłości* i *Polowanie na lamparta*, prowadzili w Warszawie teatr operetkowy **8.30** i tam piosenka *Bal na Gnojnej* została wykonana po raz pierwszy.

Knajpa, a oficjalnie herbaciarnia (herbatnia) u *Grubego Joska* (**Józefa Ładowskiego**) znajdowała się przy ulicy Rynkowej 7 w rejonie ulicy Grzybowskiej i Placu Żelaznej Bramy (do 1902 roku nosiła ona nazwę *Gnojnej*, ponieważ w XIX wieku składowano tam gnój, wywożony z koszar Wielopolskich). Otwierana była o godzinie drugiej w nocy. Pod koniec lat 20. i na początku 30. cieszyła się ogromną popularnością wśród mieszkańców Woli, handlarzy i tragarzy z Hali Mirowskiej, a także wśród gości luksusowych nocnych lokali (zwłaszcza *Adrii*), którzy po ich zamknięciu, przenosili się nad ranem do *Sielanki*, *Kasztelanki* i *Hrabiny* na Czerniakowie, *Narcyza* na Żurawiej, *Pod kogutem* na Woli lub *Grubego Joska*, ceniąc sobie niepowtarzalną atmosferę tych lokali i autentyczny warszawski folklor.

Częstym gościem knajpy u *Grubego Joska* byli oficerowie I Pułku Szwolężerów, którym przewodził dowódca, generał **Bolesław Wieniawa - Długoszewski**, ulubieniec Marszałka **Józefa Piłsudskiego**, miłośnik koni i dobrych trunków, otoczony gronem wielbicielek i zaprzyjaźnionych artystów.

Piosenkę *Bal na Gnojnej* śpiewał przed wojną, **Tadeusz Faliszewski**, a po wojnie, wprowadził do swego repertuaru **Bogdan Łazuka** i popularny aktor komediowy **Jarema Stępowski**.